

УДК 025.5:004]:338.48(477.73)

DOI: 10.31866/2617-796X.8.1.2025.335553

Володимир Міронов,
аспірант,
Київський національний університет
культури і мистецтва,
Київ, Україна
vovamironov91@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2155-9386>

ПЕРСПЕКТИВИ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ПІВДНЯ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Мета статті – з’ясувати перспективи інформаційно-бібліотечного розвитку туризму на Півдні України, зокрема в Миколаївській області.

Методи дослідження. Застосовано методи аналізу та синтезу наукових джерел для виявлення особливостей функціонування бібліотек у контексті розвитку туризму, контент-аналіз вебресурсів бібліотечних установ, а також метод узагальнення для формулювання висновків і тенденцій.

Наукова новизна. Уперше розглянуто перспективи інформаційно-бібліотечного розвитку туризму на Півдні України, зокрема в Миколаївській області, крізь призму інтеграції бібліотечних установ у туристичну інфраструктуру регіону. У статті визначено роль сучасних цифрових технологій у розширенні можливостей бібліотек для туристичної діяльності.

Висновки. Інформаційно-бібліотечний туризм є формою культурного туризму, яка передбачає відвідування бібліотек, архівів, книжкових музеїв, інших інформаційних центрів. Виявлено, що бібліотеки Миколаївської області активно впроваджують різні культурні формати, зокрема театральні й музичні студії, літературні вечори, конкурси й фестивалі, створюють відкритий простір для широкої аудиторії. Наведені та проаналізовані приклади заходів, виставок, експозицій, спрямованих на популяризацію історико-культурної спадщини регіону, підтверджують роль бібліотек як осередків туризму й дозволять. З’ясовано, що одним з ключових напрямів діяльності бібліотек в Миколаївській області є краєзнавчий, який передбачає формування й збереження краєзнавчих фондів, інформаційне обслуговування, просвітницькі заходи, співпрацю з громадами й освітніми установами. Наведено приклади реалізації такої діяльності в провідних бібліотеках Миколаївщини. Аналіз діяльності бібліотек Півдня України показав, що обласні й міські заклади мають офіційні сайти, тим часом сільські й районні бібліотеки комунікують переважно через фейсбук. Це обмежує доступ молодіжної аудиторії, що користується такими платформами, як «Інстаграм» і «Тіток». У зв’язку з цим доцільною є оптимізація цифрової присутності бібліотек у соціальних медіа, зокрема через розширення контенту на платформах «Інстаграм», «Пінтерест» чи «Тіток», що переважно пропонують візуальний та інтерактивний контент. Для підвищення привабливості бібліотек у невеликих населених пунктах одним з найефективніших рішень є проведення культурних заходів – літературних вечорів, авторських читань і лекцій, які можуть супроводжуватися онлайн-трансляці-

ями на ютуб-каналах. Продemonстровано, що інформаційно-бібліотечні установи Півдня України, зокрема підконтрольної частини Миколаївської області, мають значний потенціал для сприяння розвитку туризму. Основні напрями подальшого розвитку передбачають цифровізацію бібліотечних послуг, розширення співпраці між різними секторами (зокрема з органами місцевого самоврядування, закладами культури, туризму та освіти), створення на базі бібліотек інформаційно-туристичних центрів, а також підтримку проєктів, спрямованих на збереження й популяризацію культурної спадщини Миколаївщини.

Ключові слова: інформаційно-бібліотечне забезпечення; бібліотечні послуги; краєзнавча діяльність; культурна спадщина; туристичний потенціал; виставки; онлайн-ресурси.

Вступ. З початком повномасштабного вторгнення Росії туристична привабливість України суттєво знизилася, що особливо відчутно позначилося на регіонах, безпосередньо постраждалих від бойових дій, зокрема на Миколаївській області. Попри це туризм є і розвивається в регіонах, де немає бойових дій: у таких містах організовують екскурсії, майстер-класи, пішохідні туристичні ініціативи, інші заходи, покликані забезпечити розваги й відпочинок населення. Після звільнення правобережної частини Херсонщини безпекова ситуація в Миколаївській області поступово стабілізувалася, що створило передумови для відновлення мирного життя й подальшого розвитку основних сфер діяльності людини. Останнім часом значний популяризації туристичних маршрутів, збереженню нематеріальної спадщини й створенню привабливого інформаційного середовища для мешканців і гостей регіону сприяють бібліотеки, які поступово трансформуються в інтерактивні простори, створюючи синергію з туристичною галуззю. Особливо актуальна ця тенденція для південного регіону України, зокрема Миколаївської області, яка має значний потенціал у сфері культурного, історичного й краєзнавчого туризму.

Результати дослідження. Сучасний туризм є різноспрямованим й ефективним складником індустрії дозвілля, адже задовольняє потреби в пізнавальній активності, культурному збагаченню й осмисленому використанні вільного часу, хоч і сама галузь зазнає прогнозованих змін. Тож взаємодія бібліотек і туристичної сфери відкриває нові можливості для реалізації просвітницької, виховної, рекреаційної та соціокультурної функцій, сприяє популяризації культурної спадщини, підтримці місцевого бізнесу й залученню інвестицій у розвиток регіонів. Культурний туризм – це популярний напрям, який дає змогу не тільки знайомитися з історичними пам'ятками, а й брати участь у культурних подіях, взаємодіяти з місцевими жителями, пізнавати їхні традиції (Боняр, Тарновська та Власова, 2023). Україна з її багатою історією й унікальною етнічною спадщиною, можливостями для відпочинку й культурного пізнання цікавить туристів, які прагнуть глибше ознайомитися з нашою країною, приваблює охочих подорожувати й культурно збагачуватися. Синергія дозвілля, культурних програм і відпочинку з користю змушують апробувати нові форми культурного туризму, які будуть цікавити як українців, так і іноземних туристів.

Однією з перспективних форм взаємодії бібліотек і туристичної сфери є розвиток інформаційно-бібліотечного туризму, що охоплює відвідування бібліотек, архівів, книжкових музеїв та інших осередків знання. Інтеграція бібліотек у туристичну інфраструктуру можлива через трансформації бібліотечних просторів на багатофункці-

ональні культурно-інформаційні платформи, які охоплюють зали для концертів і виставок, тематичні клубні кімнати, інтерактивні оглядові зони, а також простори для творчих майстер-класів та сімейного дозвілля. У Миколаївській області прикладом такої інтеграції є діяльність Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки, яка активно проводить краєзнавчі екскурсії, тематичні виставки, реалізує проекти з популяризації культурної спадщини регіону. Бібліотеки вже є частиною «індустрії дозвілля», якщо зважати на розроблення й організацію локальних і масштабних рекреаційних і розважальних подій. Останніми десятиліттями бібліотеки стали майданчиками, де упроваджують різні культурні заходи, зокрема театральні й музичні студії, літературні вечори, конкурси й фестивалі; вони роблять свої простори відкритими для широкої аудиторії (Добровольська, Сидоренко та Сидоренко, 2019).

Наприклад, презентація книги Лізи Москаленко «У вирі думок» (2024), що відбулася 2 травня 2024 року в Центральній бібліотеці ім. М. Л. Кропивницького у місті Миколаєві, передбачала спілкування з юною поетесою, презентацію збірки, привітання гостей зустрічі, тобто стала непересічною подією культурної активності бібліотеки як простору для творчості. Такою ж була творча зустріч-виставка «Віршовані писанки» із заслуженою миколаївською майстриною народної творчості Тетяною Ульянкіною, яка відбулася в Центральній міській бібліотеці ім. М. Л. Кропивницького 8 квітня 2025 р. Ці заходи продемонстрували спроможність і неабиякий потенціал бібліотечного простору бути культурно-мистецьким майданчиком, відкритим для широкого загалу. Поєднання декоративно-прикладного мистецтва, поезії та елементів нематеріальної культурної спадщини уможливило створення на базі бібліотеки центру культурної комунікації, який сприяв формуванню локальної ідентичності й залучення туристичної аудиторії (Центральна бібліотека ім. М. Л. Кропивницького, м. Миколаїв, б.д.).

Окрім обласної бібліотеки, задіяні в культурно-туристичних активностях регіону менші бібліотеки, зокрема районні та сільські. Наприклад, 26 листопада 2024 року в Баштанській публічній бібліотеці проведено онлайн-зустріч з поетесою, письменницею, журналісткою Ольгою Саліпою (КЗ «Баштанська публічна бібліотека», б.д.). У Вознесеньській центральній районній бібліотеці ім. Т. Г. Шевченка 7 квітня проведено творчу зустріч з письменницею й волонтеркою Людмилою Охріменко (КЗ «Бібліотечна мережа м. Вознесеньська», б.д.).

Одним із ключових напрямів діяльності бібліотек у Миколаївській області є краєзнавчий, який передбачає кілька ділянок роботи, зокрема й залучення туристичного компонента (табл. 1).

Основними краєзнавчими електронними ресурсами Центральної бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького ЦБС для дорослих м. Миколаєва є масив краєзнавчої інформації, розміщений на сайті (www.niklib.com) і на сторінці у фейсбуку (<https://www.facebook.com/KropyvnytskyiLibrary>). Історико-етнографічна краєзнавча інформація представлена в таких розділах сайту, як «Віртуальні виставки», «Електронні ресурси бібліотеки», «Новинки краєзнавчої літератури». Зокрема, у розділі «Електронні ресурси бібліотеки» наявна сторінка «Літературна карта Миколаївщини», яка містить матеріали про літературне життя регіону в різні періоди, а серед її біобібліографічних пам'яток – тема «Шевченко й Миколаївщина», розповіді

про видатних письменників, зокрема про Д. Креміня, О. Сизоненка, П. Глазового, О. Бердника, Дніпрову Чайку й інших авторів.

Таблиця 1

Напрями краєзнавчої діяльності бібліотек Миколаївської області

Напрямок	Характеристика
Формування й збереження краєзнавчих фондів	Збирання книг, періодичних видань, карт, архівних документів, фотографій, аудіовізуальних матеріалів, які висвітлюють місцеву історію й культуру, поповнення фонду унікальними творами місцевих авторів.
Інформаційне обслуговування	Надання довідкових матеріалів щодо історичних подій, видатних особистостей та визначних місць регіону; створення спеціалізованих каталогів і рекомендаційних списків літератури.
Просвітницькі заходи	Організація виставок, лекцій, презентацій книг, тематичних конкурсів, краєзнавчих гуртків, туристичних маршрутів та екскурсій.
Оцифрування й створення електронних ресурсів	Забезпечення доступу до краєзнавчих матеріалів у цифровому форматі; сканування книг і документів, розроблення тематичних сайтів і блогів.
Співпраця з громадами й освітніми установами	Проведення занять для школярів і студентів; залучення місцевих жителів до збирання матеріалів і створення краєзнавчих проєктів.

Іншим прикладом є історико-етнографічна інформація про Корабельний район міста Миколаєва, представлена на сайті в розділі «Краєзнавчо-інформаційний центр «КРАЙ»». Скрупульозне й багаторічне збирання матеріалів про історію району, його визначних мешканців і подій дало змогу бібліотекарям філії № 18, найбільшій в районі, ініціювати створення спеціалізованого краєзнавчого центру. Його діяльність спрямована на систематизацію, збереження й популяризацію локального історико-культурного контенту, що сприяє формуванню туристичного іміджу району. Краєзнавчий інформаційний центр «КРАЙ» на базі бібліотеки-філії організовує унікальні заходи, зокрема документально-ілюстративні виставки, творчі експозиції місцевих художників і майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, інформативні зустрічі з істориками й краєзнавцями в культурно-мистецькій вітальні «Український світ», презентації видань місцевих авторів, віртуальні краєзнавчі подорожі й екскурсії історичними місцями Корабельного району й інших районів Миколаєва (Центральна міська бібліотека ім. М. Л. Кропивницького м. Миколаєва з філіями, б.д.).

Зручним майданчиком для розміщення краєзнавчого контенту став ютуб-канал «Миколаївська ОУНБ» (<https://is.gd/guRiFG>), на якому можна ознайомитися з буктрейлерами, записами презентацій, зустрічей тощо. Кількість переглядів демонструє, що дедалі більшої популярності набувають «книгорталки» – короткі відеоролики, які демонструють книги для ознайомлення. У кадрі видно лише

руки, а процес доповнюється реквізитом відповідно до назви або теми книги (Трокай та Шкроботько-Чорна, 2023).

Окремою формою культурно-просвітницької діяльності, яку бібліотеки активно застосовують у взаємодії з відвідувачами, є квести. Цей формат дозволяє залучити широку аудиторію як дітей, так і дорослих до виконання завдань, що поєднують ігрові елементи з пізнавальним компонентом. Вдалим заходом є пішохідний краєзнавчий квест сакральним центром «Адміралтейський», який 23 квітня 2024 року організувала Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва (за сприяння Інтегрованого центру комплексної підтримки Brave&Safe). У цій події могли взяти участь усі охочі віком від 14 років (до 14 років – у супроводі дорослих). Квест тривав 1,5 години, а початок і завершення відбулося в бібліотеці для юнацтва (Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва, 2024). А у 2023 році працівники бібліотеки організували краєзнавчий футквест «Історичний Миколаїв» вулицею Соборною, що стало важливим заходом з популяризації місцевої історії для його учасників. У 2021 році адміністрація бібліотеки провела літературні читання творів миколаївської письменниці Віри Марущак у сквері міста; подія зібрала небайдужу публіку й сприяла розвитку літературного туризму та культурної інтеграції місцевих авторів у громадський простір (Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва, б.д.). Ці та інші заходи є прикладами активності бібліотеки в культурному житті міста й демонструють включення бібліотек у культурно-освітній процес, а також підвищують їхню роль у розвитку локального туризму.

В епоху цифрових технологій туристично-інформаційні послуги доповнилися новим форматом – віртуальними книжковими виставками. Сучасні бібліотеки адаптувалися до змін і пропонують свої ресурси онлайн, оцифровують книги й розширюють дистанційний доступ до інформації та формують глобальний цифровий бібліотечний простір. Завдяки віртуальним технологіям бібліотеки можуть презентувати видання в електронному вигляді, організовувати тематичні виставки, демонструвати авторські добірки творів. Віртуальні експозиції розміщуються на сайтах бібліотек, які працюють цілодобово за умови доступу до інтернету, і забезпечують користувачів можливістю переглядати їх у будь-який зручний час (Забіянов, 2022). Наприклад, на сайті Миколаївської обласної наукової бібліотеки є віртуальна виставка «Перлина архітектурної спадщини Миколаєва», що демонструє історичні фотографії, проекти архітектурних пам'яток та інші документи, які знайомлять користувачів з унікальними особливостями міської архітектури (Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека, б.д.). Такий формат дає змогу широкому колу користувачів незалежно від місця перебування ознайомитися з культурною спадщиною й архітектурними пам'ятками регіону в зручний час. Віртуальна виставка «Нащадки Миколи Аркаса» з нагоди 115-річчя українського товариства «Просвіта» в Миколаєві є важливим ресурсом для вивчення історії регіону через біографічні матеріали та історичні електронні ресурси.

Такими ж популярними є й інші форми виставкової діяльності:

- тематичні виставки: експозиції, присвячені визначним історичним подіям, знаменним датам та видатним особистостям;

– книжкові виставки: добірки краєзнавчої літератури, зокрема нові надходження й місцеві видання, які знайомлять користувачів з культурною спадщиною регіону;

– фотоекспозиції: виставки архівних фотографій, які відображають зміни у житті регіону, демонструють його архітектурні пам'ятки, природні ландшафти та історичні події (Горчинська, 2024).

Наприклад, у Костянтинівській бібліотеці-філії, яка входить до Південноукраїнської міської бібліотеки, до Міжнародного дня визволення в'язнів нацистських концтаборів було створено тематичну виставку-інсталяцію «Колючі дроти між життям і смертю» (Виставка-інсталяція «Колючі дроти між життям і смертю», 2025).

До Дня вишиванки, який відзначався 16 травня 2024 року, у Миколаївській обласній універсальній науковій бібліотеці організовано фотовиставку, присвячену національному одягу як елементу культурної ідентичності. Експозиція містила світлини працівників бібліотеки у вишиванках, зроблених у давнину й нових. Ідея створити подібну виставку виникла в контексті формування музею бібліотеки, що має на меті не тільки популяризацію національних традицій, а й збереження пам'яті про особливості умов праці бібліотечних фахівців у різні історичні періоди. У контексті інформаційно-бібліотечного розвитку туризму Півдня України, зокрема Миколаївської області, цей напрям є важливим чинником регіонального розвитку, що ґрунтується на збереженні й популяризації культурної спадщини. Перспективи галузі пов'язані з удосконаленням інфраструктури, впровадженням інноваційних підходів до організації культурних заходів і фестивалів (Шмулевич, Максименко та Компанієць, 2023). Важливими є освітні ініціативи, спрямовані на формування відповідального ставлення до культурної спадщини, активне використання цифрових технологій і партнерська взаємодія бібліотек із державними структурами й громадами.

Перспективи розвитку інформаційно-бібліотечного туризму Миколаївської області наведено на рисунку 1.

Аналіз цифрової присутності бібліотек Півдня України, зокрема Миколаївської області, виявив істотні розбіжності між рівнями інформаційного забезпечення обласних, міських і сільських закладів. Із 489 бібліотек, що функціонують у Миколаївській області, лише обласні (Центральна бібліотека ім. М. Л. Кропивницького, Миколаївська ОДБ ім. В. Лягіна, Центральна бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера та В. Хоменко, Обласна бібліотека для юнацтва та ОУНБ), міські (ЦМБ (м. Вознесенськ, м. Первомайськ)) та деякі селищні (Публічна бібліотека Березнегуватської селищної ради) мають розвинену цифрову інфраструктуру, зокрема офіційні вебсайти з доступом до електронних каталогів, баз даних, віртуальних виставок і новин про культурно-просвітницькі події. Натомість переважна більшість сільських і районних бібліотек обмежуються комунікацією через соціальні мережі, здебільшого через фейсбук, що суттєво звужує можливості їх залучення до туристичної галузі. Такий підхід обмежує охоплення молодіжної аудиторії, яка переважно користується інстаграмом і тіктоком. У цьому контексті актуальним є розширення контенту бібліотек у соціальних мережах, основним засобом комунікації в яких є візуальні матеріали (зображення, відео).

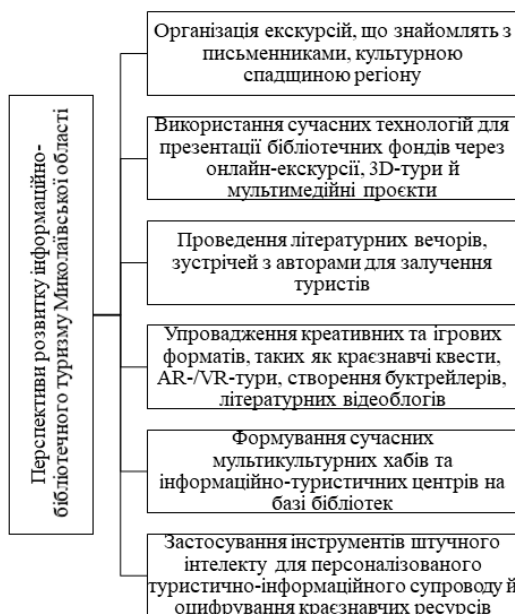

Рис. 1. Перспективи розвитку інформаційно-бібліотечного туризму Миколаївської області

Соціальні медіа максимально ефективні в популяризації бібліотек і залученні користувачів, але їх необхідно активно залучати. Важливим етапом цього процесу є створення структурованого контент-плану для кожної платформи та спільноти, який мусить ґрунтуватися на аналізі цільової аудиторії та позиціонуванні бібліотеки як інформаційного центру. Глибоке розуміння інтересів користувачів визначає тематику публікацій, стиль викладу й формат матеріалів, що дасть змогу зробити контент актуальним і привабливим для читачів.

Оскільки бібліотеки як державні некомерційні установи не можуть змагатися з приватним сектором щодо рівня заробітної плати для фахівців з інтернет-маркетингу, ефективним рішенням може стати систематичне підвищення цифрової компетентності наявного персоналу. Підготовка бібліотекарів до ведення якісної онлайн-комунікації, створення контенту для соціальних мереж і використання сучасних цифрових інструментів дасть змогу значно покращити видимість бібліотек у медіапросторі (Демченко та Мироненко, 2023). Такий підхід є реалістичною та економічно доцільною стратегією для популяризації бібліотечних послуг у різних цільових аудиторіях.

Для підвищення ефективності й привабливості публікацій у соціальних мережах і блогах бібліотек доцільним є впровадження інструментів штучного інтелекту, зокрема ChatGPT або Gemini AI. Інструментарій Gemini корисний у бібліотекарській справі для пошуку інформації, генерування ідей, створення структурованих текстів, перекладу й розроблення креативного контенту, використання актуальних даних з інтернету в режимі реального часу (Маранчак, 2024).

Перспективним напрямом розвитку інформаційно-бібліотечного туризму є впровадження інтерактивних ігрових форм, що поєднують пізнавальний

компонент з елементами цифрових технологій. Зокрема, доцільним є застосування таких практик, як геотегінг (визначення географічних координат об'єктів, що виявляються за підказками або фотографіями), геокешинг (пошук схованок із використанням GPS), геокрос (командне змагання на швидкість орієнтування в просторі, де учасники мають пройти маршрут із точками, заданими геолокацією, і виконати завдання на кожній із них) (Мороз, 2017, с.21-22). Такі активності особливо ефективні для залучення молоді – школярів, здобувачів вищої освіти, молодих туристів. Учасники можуть фотографувати культурні об'єкти, що стосуються місцевої історії або літературного життя, й ділитися контентом у соціальних мережах з геолокацією і тегами, популяризуючи регіон.

Обмежені маркетингові ресурси бібліотек можуть також компенсуватися сучасними генераторами зображень, такими як Craiyon чи Midjourney, що дають змогу отримувати якісну графіку без додаткових витрат. Бібліотеки в контексті розвитку туризму в регіоні можуть забезпечити надання необхідної інформації не лише в офлайн-форматі, а й через онлайн-ресурси, організовувати тематичні обговорення в соціальних мережах, співпрацювати з туристичними фірмами для розвитку нових маршрутів та екскурсій. У контексті розвитку бібліотек у невеликих населених пунктах одним із найефективніших шляхів підвищення їх привабливості є організація культурних подій – літературних вечорів, авторських читань, лекцій з можливістю онлайн-трансляцій на ютуб-каналах (Салата, 2022). Окрім того, бібліотеки можуть створювати рекреаційні зони й надавати інформацію про культурні особливості регіону, що підвищуватиме його туристичну привабливість. Обнадійливим є бачення бібліотек як «мультикультурних хабів», де зберігається культурна спадщина й надається доступ до знань для різновікового населення регіону. Тому серед завдань – активне формування цифрового середовища й багатофункціональні напрями роботи, що передбачають інформаційні, освітні, соціокультурні й дозвіллієві аспекти (Бурміс, 2021). Це вимагає постійного вдосконалення професійних навичок бібліотечних працівників, які будуть спроможні ефективно використовувати сучасні комунікативні, креативні та розвивальні технології в роботі з користувачами. Реалізація всіх цих напрямів сприятиме формуванню нового іміджу бібліотек як центрів культурного туризму, а також розширенню аудиторії.

Висновки. Бібліотеки поступово змінюють роль сховищ літератури на провідні центри інформатизації, а досягнення останніх років дають підстави для оптимістичних прогнозів щодо їхнього подальшого розвитку. Аналіз тенденцій і культурних практик бібліотек Півдня України свідчить про орієнтацію на відкритість широкій аудиторії, сприяння діалогу між поколіннями, поєднання доступності, раціональності й емоційності. У сучасних бібліотеках упроваджено інноваційні формати, створено сучасні бібліотечні локації та воркспейси, що дає змогу залишатися ключовими партнерами в реалізації культурних програм регіону й ефективними майданчиками для генерації нових ідей. Інформаційно-бібліотечні установи півдня України, зокрема Миколаївської області, мають значний потенціал для сприяння розвитку туризму. Наведені приклади краєзнавчих заходів, квестів, співпраці з громадами й туристичними організаціями свідчать про зростання ролі

бібліотек у формуванні туристично привабливого образу регіону. Фактична картина цифрової присутності бібліотек Миколаївщини дає змогу чітко окреслити такі перспективи, як цифровізація, модернізація бібліотечних послуг, розвиток туризму на основі локального контенту, а також перетворення бібліотек на платформи збереження та популяризації регіональної ідентичності.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Боняр, С.М., Тарновська, І.В. та Власова, В.П., 2023. Пріоритети розвитку культурного туризму в Україні. *Культура і сучасність*, [e-journal] 1, с.17-22. <https://doi.org/10.32461/2226-0285.1.2023.286775>
- Бурміс, І., 2021. Характеристика публічних бібліотек Півдня України як медіацентрів. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*, [e-journal] 62, с.342-354. <https://doi.org/10.15407/nr.62.342>
- Виставка-інсталяція «Колючі драти між життям і смертю». Костянтинівська бібліотека-філія, 2025. *Південноукраїнська міська рада*, [online] 10 квітня. Доступно: <https://yu.mk.ua/news/show/vistavka-instalyatsiya_kolyuchi_droty_mizh_zhittiam_i_smertyu_kostyantynivska_biblioteka-filiya> [Дата звернення 01 березня 2025].
- Горчинська, В., 2024. Краєзнавча діяльність в публічних бібліотеках: можливості та перспективи розвитку (або Від архівів до подкастів: нові горизонти краєзнавчої діяльності публічних бібліотек) – ч. 1. *Публічна бібліотека об'єднаної територіальної громади*, [online] 6 грудня. Доступно: <<https://oth.nlu.org.ua/?p=10544>> [Дата звернення 01 березня 2025].
- Демченко, М. та Мироненко, В., 2023. Особливості онлайн-комунікації сучасної української бібліотеки (регіональний аспект). *Communications and Communicative Technologies*, [e-journal] 23, с.32-42. <https://doi.org/10.15421/292304>
- Добровольська, В.В., Сидоренко, Т.В. та Сидоренко, А.І., 2019. Культурні практики публічних бібліотек Півдня України в контексті динаміки соціокультурного поступу регіону. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, [e-journal] 3, с.96-100. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2019.191782>
- Забіянов, Є., 2022. Особливості контенту краєзнавчих ресурсів бібліотек півдня України. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, [e-journal] 10, с.79-91. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269466>
- КЗ «Баштанська публічна бібліотека», б.д. *Facebook*. [online] Доступно: <<https://www.facebook.com/bashtankacbs>> [Дата звернення 01 березня 2025].
- КЗ «Бібліотечна мережа м. Вознесенська», б.д. *Facebook*. [online] Доступно: <<https://www.facebook.com/kzbibliovoz/>> [Дата звернення 21 березня 2025].
- Маранчак, М., 2024. Перспективи застосування публічними бібліотеками України технологій штучного інтелекту. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, [e-journal] 13, с.61-71. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307118>
- Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва, 2024. Візьміть участь у пішохідному краєзнавчому квесті!. [online] 04 квітня. Доступно: <<http://unbib.mk.ua/index.php/2009-06-02-17-23-57/50-2009-06-11-08-24-41/6120-2024-04-04-10-05-39.html>> [Дата звернення 01 березня 2025].

- Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва, б.д. [online] Доступно: <<http://unbib.mk.ua/>> [Дата звернення 01 березня 2025].
- Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека, б.д. *Перлина архітектурної спадщини Миколаєва*. [online] Доступно: <<http://www.reglibrary.mk.ua/index.php/virtualni-vistavki/4464-perlina-arkhitekturnoji-spadshchini-mikolaeva>> [Дата звернення 01 березня 2025].
- Мороз, А.О. уклад., 2017. Бібліотечне краєзнавство: від книгозбірні до інформаційно-туристичного центру. [online] Миколаїв: ОБЮ. Доступно: <<https://www.slideshare.net/slideshow/ss-83390340/83390340>> [Дата звернення 01 березня 2025].
- Москаленко, Л., 2024. *У вирі думок*. Харків: Соцітел.
- Салата, Г.В., 2022. Тенденції і розвиток бібліотек у цифровому середовищі. *Вісник Харківської державної академії культури*, [e-journal] 61, с.30-39. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.061.03>
- Трокай, А.А. та Шкроботько-Чорна, А.Л., 2023. Створення віртуального бібліотечного контенту та промоція краєзнавчої книги (з досвіду роботи Миколаївської ОУНБ). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Серія. Бібліотекознавство. Книгознавство*, 7, с.194-205.
- Центральна бібліотека ім. М. Л. Кропивницького, б.д. *Facebook*. [online]. Доступно: <<https://www.facebook.com/KropyvnytskyiLibrary>> [Дата звернення 01 березня 2025].
- Центральна міська бібліотека ім. М. Л. Кропивницького м. Миколаєва з філіями, б.д. *Краєзнавчо-інформаційний центр «Край»*. [online] Доступно: <<http://www.niklib.com/kraieznavcho-informatsiinyi-tsentr-krai>> [Дата звернення 01 березня 2025].
- Шмулевич, П.В., Максименко, О.П. та Компанієць, А.А., 2023. Оцінка інноваційних засад повоєнного розвитку туризму в територіальних громадах Півдня України. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, [e-journal] 22 (1), с.153-168. [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.1\(53\).288747](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.1(53).288747)

REFERERCES

- Boniar, S.M., Tarnovska, I.V. and Vlasova, V.P., 2023. Priorytety rozvytku kulturnoho turyzmu v Ukraini [Priorities for Development of Cultural tourism in Ukraine]. *Culture and contemporaneity*, [e-journal] 1, pp.17-22. <https://doi.org/10.32461/2226-0285.1.2023.286775>
- Burmis, I., 2021. Kharakterystyka publichnykh bibliotek Pivdnia Ukrainy yak mediatsentriv [Characteristic of the public libraries of the South of Ukraine as the media centers]. *Academic Papers of the Vernadsky National Library of Ukraine*, [e-journal] 62, pp.342-354. <https://doi.org/10.15407/np.62.342>
- Vystavka-instaliatsiia «Koliuchi droty mizh zhyttiam i smertiu». Kostiantynivska biblioteka-filiia [Exhibition-installation "Barbed Wires Between Life and Death." Konstantinovka Branch Library], 2025. *Pivdenoukrainska miska rada*, [online] 10 April. Available at: <https://yu.mk.ua/news/show/vistavka-instalyatsiya_kolyuchi_droty_mizh_zhittiyam_i_smertyu_kostyantynivska_biblioteka-filiya> [Accessed 01 March 2025].
- Horchynska, V., 2024. Kraieznavcha diialnist v publichnykh bibliotekakh: mozhlyvosti ta perspektyvy rozvytku (abo Vid arkhiviv do podkastiv: novi horyzonty kraieznavchoi diialnosti publichnykh bibliotek) – ch. 1 [Local history activities in public libraries: opportunities and prospects for development (or From archives to podcasts: new horizons of local history activities

- of public libraries) – part 1]. *Publiczna biblioteka obiednanoi terytorialnoi hromady*, [online] 6 December. Available at: <<https://oth.nlu.org.ua/?p=10544>> [Accessed 01 March 2025].
- Demchenko, M. and Myronenko, V., 2023. Osoblyvosti onlain-komunikatsii suchasnoi ukrainskoi biblioteki (rehionalnyi aspekt) [Peculiarities of online communication in modern Ukrainian library (regional aspect)]. *Communications and Communicative Technologies*, [e-journal] 23, pp.32-42. <https://doi.org/10.15421/292304>
- Dobrovol'ska, V.V., Sydorenko, T.V. and Sydorenko, A.I., 2019. Kulturni praktyky publichnykh bibliotek Pivdnia Ukrainy v konteksti dynamiky sotsiokulturnoho postupu rehionu [Cultural practices of public libraries of the South of Ukraine in the context of dynamics of socio-cultural action of region]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, [e-journal] 3, pp.96-100. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2019.191782>
- Zabiiianov, Ye., 2022. Osoblyvosti kontentu kraieznavchykh resursiv bibliotek pivdnia Ukrainy [Content Features of Local History Resources of Libraries in the South of Ukraine]. *Ukrainian Journal on Library and Information Science*, [e-journal] 10, pp.79-91. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269466>
- KZ "Bashtanska publiczna biblioteka" [KZ "Bashtanska Public Library"], n.d. *Facebook*. [online] Available at: <<https://www.facebook.com/bashtankacbs>> [Accessed 01 March 2025].
- KZ "Biblioteczna merezha m. Voznesenska" [KZ "Library Network of Voznesensk"], n.d. *Facebook*. [online] Available at: <<https://www.facebook.com/kzbibliovoz/>> [Accessed 21 March 2025].
- Maranchak, M., 2024. Perspektyvy zastosuvannya publichnymy bibliotekamy ukrainy tekhnolohii shtuchnoho intelektu [Prospects for Applying Artificial Intelligence Technologies by Public Libraries of Ukraine]. *Ukrainian Journal on Library and Information Science*, [e-journal] 13, pp.61-71. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307118>
- Mykolaiv Regional Library for Youth, 2024. *Vizmit uchast u pishokhidnomu kraieznavchomu kvesti!* [Take part in a walking local history quest!]. [online] 04 April. Available at: <<http://unbib.mk.ua/index.php/2009-06-02-17-23-57/50-2009-06-11-08-24-41/6120-2024-04-04-10-05-39.html>> [Accessed 01 March 2025].
- Mykolaiv Regional Library for Youth, n.d. [online] Available at: <<http://unbib.mk.ua/>> [Accessed 01 March 2025].
- Mykolaivska oblasna universalna naukova biblioteka, n.d. *Perlyna arkhitekturnoi spadshchyny Mykolaieva* [Pearl of the architectural heritage of Mykolaiv]. [online] Available at: <<http://www.reglibrary.mk.ua/index.php/virtualni-vistavki/4464-perlina-arkhitekturnoji-spadshchini-mikolaieva>> [Accessed 01 March 2025].
- Moroz, A.O. comp., 2017. *Biblioteczne kraieznavstvo: vid knyhozbirni do informatsiino-turystychnoho tsentru* [Library local history: from a book collection to an information and tourist center]. [online] Mykolaiv: OBU. Available at: <<https://www.slideshare.net/slideshow/ss-83390340/83390340>> [Accessed 01 March 2025].
- Moskalenko, L., 2024. *U vyri dumok* [In the whirlpool of thoughts]. Kharkiv: Sotsintel.
- Salata, H.V., 2022. Tendentsii i rozvytok bibliotek u tsyfrovomu seredovyschi [Trends and Development of Libraries in the Digital Environment]. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, [e-journal] 61, pp.30-39. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.061.03>
- Trokai, A.A. and Shkrobotko-Chorna, A.L., 2023. Stvorennia virtualnogo bibliotечноho kontentu ta promotsiia kraieznavchoi knyhy (z dosvidu roboty Mykolaivskoi OUNB) [Creation of virtual library content and promotion of local history books (from the experience of the Mykolaiv OUNB)]. *Naukovi pratsi Kamianets-Podil'skoho natsional'nogo universytetu. Seriya. Bibliotekoznavstvo. Knyhoznnavstvo*, 7, pp.194-205.

Tsentrlna biblioteka im. M. L. Kropyvnytskoho [Central Library named after M. L. Kropyvnytsky], n.d. *Facebook*. [online]. Available at: <<https://www.facebook.com/KropyvnytskyiLibrary>> [Accessed 01 March 2025].

Tsentrlna miska biblioteka im. M. L. Kropyvnytskoho m. Mykolaieva z filiiamy [Central City Library named after M. L. Kropyvnytsky of Mykolaiv with branches], n.d. *Kraieznavcho-informatsiyni tsentr «Krai»*. [online]. Available at: <<http://www.niklib.com/kraieznavcho-informatsiyni-tsentr-krai>> [Accessed 01 March 2025].

Shmulevych, P.V., Maksymenko, O.P. and Kompaniets, A.A., 2023. Otsinka innovatsiinykh zasad povoiennoho rozvytku turyzmu v terytorialnykh hromadakh Pivdnia Ukrainy [Evaluation of innovative principles of post-war tourism development in territorial communities of Southern Ukraine]. *Market economy: modern management theory and practice*, [e-journal] 22 (1), pp.153-168. [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.1\(53\).288747](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.1(53).288747)

UDC 025.4:338.48(477.73)

Volodymyr Mironov,

PhD Student,

Kyiv National University of Culture and Arts,

Kyiv, Ukraine

vovamironov91@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-2155-9386>

PROSPECTS FOR INFORMATION AND LIBRARY SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN SOUTHERN UKRAINE (ON THE EXAMPLE OF THE MYKOLAIV REGION)

The purpose of the article is to identify and highlight the prospects for developing information and library services for tourism in southern Ukraine, particularly in the Mykolaiv region.

Research methodology. Methods of analysis and synthesis of scientific sources were used to identify the peculiarities of the functioning of libraries in the context of tourism development, content analysis of web resources of library institutions, as well as the method of generalisation to formulate conclusions and trends.

Scientific novelty. For the first time, the prospects for developing information and library tourism in southern Ukraine, particularly in the Mykolaiv region, are considered through the prism of integrating library institutions into the region's tourist infrastructure. The article defines the role of modern digital technologies in expanding the opportunities of libraries for tourist activities.

Conclusions. Information and library tourism is a form of cultural tourism that involves visiting libraries, archives, book museums, and other information centres. It has been found that libraries in the Mykolaiv region are actively introducing various cultural formats, including theatre and music studios, literary evenings, competitions and festivals, creating an open space for a broad audience. The examples of events, exhibitions and displays aimed at promoting the region's historical and cultural heritage are presented and analysed, confirming the role of libraries as centres of tourism and leisure. It has been established that one of the key areas of activity of libraries in the Mykolaiv region is local history, which involves the formation

and preservation of local history collections, information services, educational events, and cooperation with communities and academic institutions. Examples of such activities in leading libraries in the Mykolaiv region are provided. An analysis of the activities of libraries in southern Ukraine showed that regional and city institutions have official websites, while rural and district libraries communicate mainly through Facebook. This limits access for young people who use platforms such as Instagram and TikTok. In this regard, it is advisable to optimise the digital presence of libraries on social media, notably by expanding content on Instagram, Pinterest, and TikTok, which mainly offer visual and interactive content. One of the most effective solutions for increasing the attractiveness of libraries in small towns is to hold cultural events, such as literary evenings, author readings and lectures, which online broadcasts can accompany on YouTube channels. It has been demonstrated that information and library institutions in southern Ukraine, particularly in the controlled part of the Mykolaiv region, have significant potential to promote tourism. The main directions for further development include the digitisation of library services, the expansion of cooperation between different sectors (in particular with local authorities, cultural, tourism and educational institutions), the creation of information and tourist centres based in libraries, and support for projects aimed at preserving and promoting the cultural heritage of the Mykolaiv region.

Keywords: information and library services; library services; local history activities; cultural heritage; tourism potential; exhibitions; online resources.

Надійшла 11.04.2025

Прийнята 30.05.2025

Стаття була вперше опублікована онлайн 18.07.2025

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.